

РЕЦЕНЗІЯ

***на дисертаційну роботу Манжасака Богдана Сергійовича на тему
«Правове регулювання трудових відносин працівників органів Державної
виконавчої служби», подану на здобуття наукового ступеня
доктора філософії за спеціальністю 081 – «Право»***

Актуальність теми дослідження. Державній службі України, яка забезпечує законність політичних рішень, цілісність держави як інституту, якісний рівень реалізації конституційних гарантій громадян шляхом стабільного й безперервного надання їм публічних послуг, належить особливо роль у побудові сучасної правової держави європейського типу, утвердженні демократичної моделі державного управління. З огляду на таку важливу роль державної служби в державі особливого значення набуває належне правове регулювання відносин, що виникають під час проходження державної служби.

І сьогодні в умовах системних реформ, що забезпечують реалізацію конституційних засад демократичної, правової, соціальної держави та формування громадянського суспільства, гостро постала проблема якості й професійної компетентності кадрів державної служби з огляду на потребу суттєвого вдосконалення кадрового забезпечення державного управління, адже державна служба постає одночасно як суспільний інститут, як діяльність, як система правил роботи з виконання функцій держави і як персонал, який спроможний ефективно виконувати ці функції. Оскільки якість роботи державної служби, ефективне функціонування всієї системи державного механізму визначальною мірою залежить від кількісного та якісного складу кадрів державної служби.

Дослідженням питань правового регулювання трудових відносин державних службовців свої наукові доробки присвячували такі вчені, як: В. Б.

Авер'янов, А. В. Андрушко, Л. Р. Біла-Тіунова, Ю. П. Битяк, Н. Б. Болотіна В. С. Венедіктов, І. П. Голосніченко Ю. С. Даниленко, В. В. Жернаков, О. Ю. Дрозд, М. О. Іллічов, М. І. Іншин, С. В. Катрич, Р. А. Калюжний, А. Т. Комзюк, Б. А. Кормич, Я. В. Лазур, О. І. Миколенко, Л. В. Могилевський, С. М. Прилипко, Є. Ю. Подорожній, О. І. Процевський, Д. І. Сіроха, Н. М. Хуторян, О. А. Яковлев, Х. П. Ярмакі, О. М. Ярошенко та ін. Водночас, незважаючи на значну роль наукових надбань указаних вчених, правове регулювання трудової діяльності працівників органів Державної виконавчої служби залишається не достатньо дослідженим на науковому рівні, в окремих наукових джерелах ця тематика розкривається лише фрагментарно, що обумовлює необхідність проведення комплексного наукового дослідження, що сприятиме вдосконаленню як теоретичної основи, так і сфери правозастосування

У зв'язку з цим, дисертація Манжака Богдана Сергійовича на тему «Правове регулювання трудових відносин працівників органів Державної виконавчої служби» є своєчасним та актуальним науковим дослідженням.

Обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій, що містяться в дисертації. Зміст дисертації в цілому характеризується високим теоретичним і науково-методологічним рівнем вирішення поставлених завдань. За допомогою чітких визначень понять, проведеної систематизації та класифікації тощо, автору вдалося досить аргументовано висловити свою думку щодо особливостей правового статусу працівників органів Державної виконавчої служби; умов призначення на посаду працівників органів Державної виконавчої служби; підстав припинення трудових відносин працівників органів Державної виконавчої служби; підстав та умов притягнення до дисциплінарної відповідальності працівників органів Державної виконавчої служби. Загалом дисертація, яка виконана у формі спеціально підготовленого рукопису становить цілісне і повністю завершене наукове дослідження із абсолютно

чіткими висновками.

Дисертантом під час проведення дослідження було використано наукові методи дослідження, а саме: діалектичний, системний, цільовий, прогностичний, а також логічні прийоми та методи пізнання, такі як: аналіз, аналогія, індукція, дедукція. Завдяки чому автору вдалося досягти хороших результатів свого дослідження та отримати достовірні, обґрунтовані висновки та рекомендації із удосконалення порядку організації трудових відносин працівників органів Державної виконавчої служби.

Наукова новизна одержаних результатів. Дослідження науковця містить низку положень, що мають бути оцінені як внесок у науку трудового права. Так, дисертант досить аргументовано доводить щодо необхідності запровадження змін до Закону України «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень та рішень інших органів», які полягають у запровадженні норм, які врегулюють питання дисциплінарної відповідальності державних виконавців та інших працівників органів Державної виконавчої служби.

Також запропоновано запровадження змін до частини 1 статті 76 Закону України «Про державну службу» та викласти її у такій редакції: «З моменту повідомлення державного службовця про порушення у його відношенні дисциплінарного провадження, така особа має право на ознайомлення з усіма матеріалами дисциплінарної справи, надавати додаткові письмові пояснення та документи, що стосуються матеріалів дисциплінарної справи, заявляти клопотання та знімати копії».

У роботі *уперше* сформульовано визначення поняття «умови призначення на посаду в органах Державної виконавчої служби» (як обумовлені в законі вимоги, що пред'являються до осіб-претендентів на посади в цьому органі при працевлаштуванні) та класифіковано їх за різними критеріями; розкрито сутність винагороди працівників органів Державної виконавчої служби як

складової їх заробітної плати та охарактеризовано її ознаки, зокрема те, що вона: 1) є самостійним елементом структури заробітної плати; 2) не має постійного характеру; 3) є стимулюючою виплатою; 4) виплачується працівникам органів Державної виконавчої служби у встановлених законом випадках у порядку, визначеному Кабінету Міністрів України; 5) виплачується лише за умови стягнення виконавчого збору у фактично виконаному виконавчому провадженні; 6) джерелом виплати є відповідні асигнування Державного бюджету України

Заслуговує на позитивну оцінку авторське визначення поняття «оплата праці працівників органів Державної виконавчої служби» як врегульована законодавством система суспільних відносин, пов'язаних із установами і здійсненням за рахунок коштів Державного бюджету регулярних грошових виплат державним службовцям за їх службову діяльність». Визначено заробітну плату працівників органів Державної виконавчої служби як винагорода, що вимірюється у грошовому еквіваленті й, яка виплачується таким працівникам за виконання ними службово-трудова обов'язків. Виокремлено та досліджено наступні елементи структури заробітної плати: посадовий оклад, надбавки, премії, винагорода, інші надбавки. Запропоновано запровадження законодавчих змін, які полягають у розробці та прийнятті Закону України «Про оплату праці службових осіб державних органів», у якому мають бути врегульовані питання порядку, умов й розміру оплати праці всіх осіб, які здійснюють трудову діяльність у різних державних органах.

У роботі також виокремлено стадії притягнення до дисциплінарної відповідальності, умовно поділивши їх на основні та додаткові. До основних стадій віднесено: 1) порушення дисциплінарного провадження; 2) розгляд дисциплінарної справи. Ця стадія складається з двох етапів: а) збір інформації та матеріалів дисциплінарної справи; б) розгляд матеріалів справи, відбір пояснень, дослідження всіх обставин, що мають значення для прийняття

рішення; 3) завершальна стадія розгляду дисциплінарної справи складається з: а) прийняття рішення дисциплінарною комісією за результатами розгляду дисциплінарної справи; б) підготовка пропозиції (подання) для суб'єкта призначення; 4) кінцева стадія, яка включає: а) прийняття відповідного рішення суб'єктом призначення; б) ознайомлення державного службовця з наказом (розпорядженням); в) застосування дисциплінарного стягнення у разі прийняття рішення про наявність у діях/бездіяльності державного службовця ознак дисциплінарного проступку; г) направлення дисциплінарної справи до управління служби персоналу для долучення її до матеріалів особової справи та зберігання. Виокремлено додаткові стадії: оскарження рішення; дострокове зняття дисциплінарного стягнення.

Повнота викладу одержаних результатів. У дисертації чітко визначено об'єкт і предмет дослідження. Дисертант досить вдало сформулював мету дисертаційної роботи, що полягає в тому, щоб базуючись на основних теоретичних доробках вітчизняних учених, положеннях національного та міжнародного законодавства, сформулювати основні засади нормативно-правового регулювання трудових відносин працівників органів ДВС та запропонувати напрями його вдосконалення.

Дисертація Б. С. Манжака характеризується ознакою єдності змісту. План дисертації є логічним і послідовним, відповідає змісту проблеми, що досліджується. Виклад матеріалу є логічним і системним, висновки отримали належне наукове та практичне обґрунтування.

Дискусійні положення дисертації. У цілому дисертаційна робота Манжака Богдана Сергійовича виконана на належному науковому рівні. Однак як і кожна наукова праця, дисертація містить дискусійні положення, що потребують додаткового обґрунтування, та щодо яких можна висловити певні міркування, які можуть бути враховані дисертантом у подальшій науковій роботі.

1. Дисертантом у своїй науковій роботі робить такі висновки, що «дисциплінарна відповідальність працівників органів ДВС є видом спеціальної юридичної відповідальності, що настає за певних умов, унаслідок вчиненого працівником дисциплінарного проступку у сфері праці, за який передбачено застосування визначених видів дисциплінарних стягнень, що реалізується у визначеному законом порядку»; «порядок притягнення працівників органів виконавчої служби до дисциплінарної відповідальності – це процесуальна діяльність визначеного законодавством кола суб'єктів щодо порушення та розслідування дисциплінарної справи, та у разі виявлення у рішеннях, діях чи бездіяльності державного службовця ознак дисциплінарного проступку, притягнення до дисциплінарної відповідальності шляхом застосування дисциплінарного стягнення».

Аналізуючи наведені тези, виникає цілком логічне питання щодо такого правового явища як «дисциплінарний проступок працівників органів Державної виконавчої служби» та його характерних ознак. Оскільки в дисертації ця правова категорія згадується досить часто, втім авторського тлумачення її не зустрічаємо. Водночас це є важливим, оскільки завдяки визначенню сутності дисциплінарного проступку як підстави притягнення працівників органу ДВС до дисциплінарної відповідальності можна зрозуміти важливість дисциплінарної відповідальності, як ефективного засобу вирішення питання забезпечення дисципліни праці та підвищення якості роботи таких працівників.

2. Більше уваги автору роботи варто було б приділити також світовому досвіду правового регулювання трудових відносин працівників органів Державної виконавчої служби. Вважаємо, міжнародний та зарубіжний досвід із поступовою адаптацією кращих практик в українських реаліях є важливим в умовах євроінтеграції нашої держави. Адже в усі часи законодавці тією чи іншою мірою використовували у своїй діяльності досвід інших країн. Надзвичайно важливо враховувати як вже апробовані моделі,

так і тенденції, що намітилися в розвитку законодавства промислово розвинених країн. Це безсумнівно б підвищило як теоретичну, так і прикладну цінність проведеної автором роботи.

3. Також вважаємо за потрібне в якості зауваження зазначити, що автору доцільно було б у роботі дещо більше уваги акцентувати на можливостях використання результатів дисертаційного дослідження для вдосконалення доктринальних засад адаптації законодавства України до стандартів європейського права в частині вдосконалення норм чинного законодавства, які регулюють питання трудових відносин працівників органів Державної виконавчої служби, адже в роботі міститься достатня кількість важливих пропозицій, проте шляхи їх практичного впровадження в законодавство не достатньо розкриті. Це значно підвищило б практичну цінність роботи та її затребуваність.

Разом з цим, наведені міркування не впливають на загальний позитивний висновок щодо виконаної роботи та не применшують наукової цінності рецензованого дослідження.

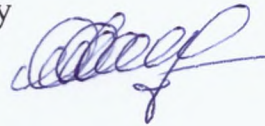
Загальний висновок. Дисертаційна робота виконана на високому теоретичному рівні, матеріал дисертації викладено в логічній послідовності, всі висновки отримали необхідну й достатню теоретичну аргументацію та є методологічно обґрунтованими. За своїм змістом і загальною спрямованістю дисертаційне дослідження Б. С. Манжака відповідає обраній ним спеціальності 081 – «Право», робота пройшла належну апробацію. Дисертація є самостійною завершеною роботою, в якій відсутні порушення академічної доброчесності. Оформлення дисертації в цілому відповідає встановленим вимогам.

На підставі викладеного можна зробити висновок, що дисертація Манжака Богдана Сергійовича на тему «Правове регулювання трудових відносин працівників органів Державної виконавчої служби», подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії, відповідає вимогам Порядку

присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, а її автор заслуговує на присудження йому наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 – «Право».

Рецензентка:

Кандидатка юридичних наук
асистентка кафедри трудового права
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого



Ю. М. Бурнягіна



Підпис Бурнягіної Ю.М.
Засвідчую
Нач. ВК Рисунь
26 10. 2023 р.